

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะต้องใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระวิชาต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ และมีความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิต ดังที่ ชูติมา สุวิทย์รัตน์ (2541: 16) กล่าวว่า การอ่านเป็นความจำเป็นพื้นฐานเพื่อการศึกษาและเพิ่มพูนประสบการณ์ในการดำรงชีวิตในสังคม รวมทั้งเป็นทักษะทางภาษาที่นักเรียนใช้ในการศึกษา หาความรู้ พัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ในอนาคต กรมวิชาการ (2543: 83) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความสำเร็จ ในการดำเนินชีวิต ผู้ใดมีโอกาส อ่านหนังสือเป็นพิเศษก็มีโอกาสเจริญก้าวหน้าในอาชีพและชีวิต วีระ แจ่มกสิการ (2544: 26) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการ เสาะแสวงหาความรู้ เป็นช่องทางของการรับรู้ที่สามารถเลือกรับและแสวงหาได้ตามโอกาส เป็นทางที่จะเพิ่มพูนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ได้ทั้งเชิงกว้างและเชิงลึก อย่างไม่จำกัดขอบเขต สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้จักวิธีใช้อ่านที่ถูกต้องจึงจำเป็นสำหรับผู้อ่าน รู้จักฝึกฝนทำให้ผู้อ่านมีพื้นฐานการอ่านที่ดี ช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้อย่างกว้างขวาง ส่วน สุเมธ ทองไสย (2545: 13) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านสรุปได้ว่า การอ่านเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพและส่งผลสำเร็จในชีวิตหน้าที่การงาน สำหรับ กรมวิชาการ (2546: 188) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านสรุปได้ว่า เป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และพัฒนาชีวิต นอกจากการอ่านทำให้เกิดความรู้แล้ว ยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมให้มีความคิด สร้างสรรค์ ได้แนวคิดในการดำรงชีวิต ดังนั้น การอ่านจึงเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญ ที่นักเรียนใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพื่อให้มีพื้นฐานที่ดีสำหรับการเรียนต่อในระดับสูง และเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์เพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข และมีความเจริญก้าวหน้าในอนาคต

การเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญสำหรับนักเรียนที่จะต้องใช้เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เขียนบันทึกสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ และเป็นการฝึกฝนการเขียนเพื่อนำไป

ประกอบอาชีพในอนาคตได้ ดังที่ วรรณิ โสมประยูร (2540: 475-476) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสรุปได้ว่า เป็นเครื่องมือถ่ายทอดคัมภีร์ทางวัฒนธรรม และเป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นเครื่องมือเพื่อใช้บันทึกสิ่งที่ได้อ่านหรือได้ฟังจึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถใช้ในการเขียนประกอบอาชีพได้ พริ้มเพราวดี หันตรา (2541: 79) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสรุปได้ว่า การเขียนมีบทบาทมากในชีวิตประจำวัน เป็นเครื่องมือในการสื่อสารซึ่งหากมีความชัดเจนแล้วจะส่งเสริมสติปัญญา ความรู้สึก ความรู้และความคิด อุษา ประยงค์รัตน์ (2541: 69) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสรุปได้ว่า เป็นการส่งสารอย่างหนึ่งให้ผู้เขียนได้แสดงออกในด้านความรู้ ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเข้าใจให้ผู้อื่นทราบ ถ้าผู้เขียนใช้ภาษาในการเขียนดี การสื่อสารก็จะสัมฤทธิ์ผล คุณิต หังเสวก (2543: 9) กล่าวถึงการเขียนสรุปได้ว่า เป็นการพัฒนาความสามารถด้านการคิด สติปัญญาและเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

การเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนเป็นอย่างมากเพราะมีวิธีการ ขั้นตอน ที่ซับซ้อน ต้องเข้าใจหลักการ รูปแบบการเขียน การใช้ภาษาที่ถูกต้อง กระชับ ชัดเจน ตรงตามความหมายที่ต้องการสื่อสาร สำหรับ สนิท สัตโยภาส (2545: 142-143) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสรุปได้ว่า มีความสำคัญที่นักเรียนใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ในด้านการศึกษาเล่าเรียนให้ประสบความสำเร็จ ในการเผยแพร่และกระจายความรู้ ความคิด ข่าวสารได้รวดเร็ว และกว้างไกล ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและบันทึกสิ่งที่ให้คุณค่าทางสังคมเพื่อประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง สามารถใช้ในการเขียนในการสร้างความรัก ความสามัคคี ความเข้าใจ สร้างสันติสุขแก่สังคมโลกและสามารถใช้ในการเขียนประกอบอาชีพได้ ดังนั้นการเขียนจึงมีความสำคัญต่อนักเรียนมาก เพราะนักเรียนต้องใช้เป็นเครื่องมือในการบันทึกสรุปผลจากการศึกษาค้นคว้า ในการสื่อสาร การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสพการณ์ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในด้านการศึกษาและในการดำเนินชีวิต

ปัญหาการอ่านของนักเรียนที่ประสบ คือนักเรียนยังขาดทักษะในการอ่านโดยมีสาเหตุ ดังที่ ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2540: 3) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนของครูพบว่า ให้นักเรียนอ่านออกเสียงมากกว่าการวิเคราะห์ ทำให้นักเรียนมีความกังวลในเรื่องการออกเสียงให้ถูกต้องจึงไม่มีทักษะในการอ่าน ไม่รู้จักการวิเคราะห์ แยกแยะว่าสิ่งใดเป็นข้อเท็จจริง มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม สุนนทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 9) กล่าวถึงปัญหาการสอนอ่านที่ไม่ประสบผลสำเร็จ สรุปได้ 3 ประการ คือ ปัญหาจากตัวครู ตัวเด็ก และทางโรงเรียน โดยปัญหาจากตัวครูที่ไม่เข้าใจวิธีการสอนอ่าน ไม่มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาในการสอนอ่าน ส่วนตัวเด็กมีปัญหามาจากสภาพแวดล้อม ระดับความสามารถ ประสพการณ์ทางภาษาที่ต่างกัน หรือปัญหา

ด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ สำหรับปัญหาเกี่ยวกับทางโรงเรียนคือ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนที่ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย กรมวิชาการ (2546: 188) ได้สรุปปัญหาของการอ่านของนักเรียนว่า อ่านแล้วไม่สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ จับใจความของสิ่งที่อ่านไม่ได้ แยกแยะสิ่งที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นไม่ได้ ดังนั้นสรุปได้ว่า ปัญหาการอ่านของนักเรียนคือขาดทักษะในการอ่าน อ่านแล้วจะจดจำเฉพาะเนื้อหาบางตอนหรือชื่อตัวละครที่เด่น สรุปใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง หรือสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้

ปัญหาการอ่านของนักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ นักเรียนอ่านหนังสือไม่คล่อง ออกเสียงสระ พยัญชนะ ตัวสะกด และวรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง อ่านแล้วไม่เข้าใจเนื้อหา แยกแยะข้อเท็จจริงไม่ได้ และยังมีนักเรียนอีกจำนวนมากที่อ่านหนังสือไม่ออก เนื่องจากนักเรียนใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ ดังที่ จันทิมา จันทรแก้ว (2540: 28) กล่าวสรุปไว้ว่า เด็กสองภาษามีปัญหาในการใช้ภาษาที่สอง เนื่องจากภาษาแม่เดิมมารบกวนทำให้เกิดความสับสนในการใช้ภาษาใหม่ โดยเฉพาะด้านการอ่านซึ่งเป็นสิ่งที่นักเรียนต้องใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ จึงส่งผลให้เด็กในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี (2543: 20) ได้วินิจฉัยสมรรถภาพกลุ่มทักษะ ภาษาไทยของนักเรียนในจังหวัดปัตตานี พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่าน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.86 ส่วน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 (2546: 7-8) ได้สรุปผลการวัดคุณภาพการศึกษาระดับชาติ วิชาภาษาไทย ด้านความสามารถในการรับสาร-ส่งสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.53 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 (2548: 5) ได้สรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.70 และโรงเรียนในอำเภอทุ่งยางแดง มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 41.50 จึงสรุปได้ว่า นักเรียนมีปัญหาในด้านการอ่านมาก

ในด้านการเขียนของนักเรียนมีปัญหาคือ เขียนสะกดคำไม่ค่อยถูกต้อง ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์การเขียน ใช้สำนวนภาษาไม่ถูกต้อง โดยยืมภาษามลายูถิ่น เขียนสลับตำแหน่งประธาน กับกริยาของประโยค เขียนสรุปใจความสำคัญไม่ได้ ในการเขียนสรุปความนักเรียนมักจะตัดตอนข้อความหรือคัดลอกมาเพียงบางส่วน บางครั้งอาจตัดส่วนที่เป็นใจความสำคัญออกไปทำให้เนื้อหาขาดความสมบูรณ์ หรือบางครั้งนักเรียนตัดข้อความทิ้งเป็นท่อนๆ โดยลอกบรรทัดหนึ่งแล้วทิ้งบรรทัดหนึ่ง หรือไม่ก็ลอกข้อความมาทั้งหมดอาจเปลี่ยนภาษาเล็กน้อย (วรรณวิไล พันธุ์สีดา 2538: 37) ส่วน รัชณี ศรีไพรวรรณ (2540: 1018-1020) กล่าวถึงปัญหาของการเขียนสรุปได้ว่า นักเรียนมักเขียนลอกเลียนแบบ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ถ้าดับความคิดเองไม่ได้ ทำให้

เขียนวกวนไม่เป็นไปตามลำดับชั้นตอนอ่านไม่เข้าใจ พรีมเพราวดี หันตรา (2541: 79) กล่าวถึงปัญหาการเขียนสรุปได้ว่า นักเรียนมีปัญหาในด้านการสะกดคำ การเว้นวรรคตอน การใช้ภาษา และที่ประสบปัญหามากคือ การเขียนสรุปความ เพราะนักเรียนขาดทักษะในการเขียนทำให้การเขียนไม่สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย อุษา ประยงค์รัตน์ (2541: 69) กล่าวถึงสาเหตุของปัญหาการสอนเขียนสรุปได้ว่า การเขียนเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก นักเรียนไม่เข้าใจ ไม่ชอบเขียน ครูไม่ฝึกทักษะการเขียนเท่าที่ควร นักเรียนไม่มีโอกาสฝึกคิด ฝึกเขียน การเขียนนักเรียนยังใช้ภาษาไม่ถูกต้อง เขียนบันทึกย่อหรือเขียนสรุปความไม่ได้ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัญหาการเขียนของนักเรียน คือ สะกดคำไม่ถูกต้อง ใช้ภาษาไม่กะทัดรัด มักเขียนโดยลอกเลียนแบบ หรือคัดลอกข้อความบางตอน ไม่มีความคิดสร้างสรรค์

ปัญหาการเขียนของนักเรียนจังหวัดชายแดนภาคใต้คือ เขียนไม่ถูกวิธี วางสระวรรณยุกต์ไม่ถูกที่ สะกดคำไม่ถูกต้อง ใช้ภาษาในการเขียนไม่ถูกต้อง เขียนสื่อความไม่เข้าใจ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากนักเรียนอ่านไม่ออก อ่านไม่เข้าใจ และสับสนกับการใช้ภาษามลายูถิ่น ฟารีดา สุบินวิภู (2547: 3-4) กล่าวสรุปไว้ว่า นักเรียนมุสลิมภาคใต้ใช้ภาษามลายูถิ่นสื่อสารในชีวิตประจำวัน เมื่อมาโรงเรียนจึงได้เรียนภาษาไทย เด็กที่เรียนภาษาใดภาษาหนึ่งเป็นภาษาแม่แล้วเมื่อมาเรียนภาษาที่สองที่มีความแตกต่างด้านโครงสร้าง ระบบเสียง ทำให้เกิดความสับสนและเรียนรู้ได้ช้า เด็กอาจเข้าใจภาษาแต่จะใช้ได้ก็เพียงภาษาเดียว คือ ภาษามลายูถิ่น และสาเหตุสำคัญในปัจจุบันคือ การจัดการเรียนของครูไม่เต็มที่ สืบเนื่องจากครูได้รับภัยคุกคามจากกลุ่มโจรในรูปแบบต่างๆ เช่น เรียกค่าคุ้มครอง ข่มขู่ ทำให้ครูที่ปฏิบัติงานในพื้นที่หวาดกลัวไม่กล้าสอน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนในจังหวัดปัตตานีค่อนข้างต่ำ (อาคม พงศ์พรหม 2548: 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 (2548: 2) ได้สรุปความสามารถการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 มีนักเรียนที่เขียนไม่ได้ ร้อยละ 11.13 และเขียนไม่คล่อง ร้อยละ 35.94 ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ในอำเภอทุ่งยางแดง เขียนไม่ได้ร้อยละ 30.14 และเขียนไม่คล่อง ร้อยละ 51.67

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแลแวง อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี ประสบปัญหาในด้านการอ่านและการเขียนลักษณะเดียวกัน นักเรียนบางคนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เขียนสรุปเนื้อหาในการเรียนได้ช้ามาก เนื่องจากนักเรียนนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 100 และใช้ภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวัน ดังที่ ณรงค์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2549: 53-54) ได้กล่าวถึงปัญหาการอ่านและการเขียนสรุปความของนักศึกษาไทย-มุสลิมในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สรุปได้ว่า ในการมอบหมายให้ทำงานในเรื่องเดียวกันและปริมาณ

เท่ากัน นักศึกษามุสลิมต้องใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าเป็นสองเท่าเมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ จึงมีข้อยุ่งยากและสับสนในเรื่องการอ่านและการเขียนภาษาไทย ซึ่งนักศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือจังหวัดยะลา นราธิวาส และจังหวัดปัตตานี ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดปัตตานี และในอำเภอทุ่งยางแดง โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแลแวงะ มีปัญหาในด้านการอ่านและการเขียน

วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของนักเรียนและหาอ่านได้ไม่ยาก ทั้งที่เป็นประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง สมควรนำมาเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน เพื่อฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์ แยกแยะ และนำแนวคิดเพื่อนำไปปฏิบัติ รวมทั้งปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของสิ่งที่ดีงามในท้องถิ่นของตน เกิดแนวคิดในการอนุรักษ์หรือถ่ายทอดสืบต่อแก่ชนรุ่นหลัง จะเห็นได้ว่าปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับวรรณกรรมมาก ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย โดยมีนโยบายให้คนไทยทุกคนตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย สามารถใช้ภาษาไทยในการฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างมีคุณภาพเหมาะสมกับวัฒนธรรมร่วมอนุรักษ์สืบสานภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมของชาติ (กรมวิชาการ 2545: 5) นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม ในสาระที่ 5 มาตรฐาน ท.5.1 ซึ่งต้องการให้นักเรียนเข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และยังได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีในช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ไว้ว่า “สามารถเลือกอ่านหนังสือได้หลากหลาย ฟังนิทาน ตำนาน เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทละครบทร้อยกรอง ตามจุดประสงค์ของการอ่าน ใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาหนังสือ พิจารณาให้เห็นคุณค่าและนำไปใช้ในชีวิตจริง ”

วรรณกรรมท้องถิ่นมีอยู่ในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้อง ผูกพันกับชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี สามารถหาได้ง่ายโดยให้นักเรียนผู้ปกครองหรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการสำรวจ จัดทำ ร่วมผลิต นำมาใช้ หรือร่วมเป็นวิทยากรในการให้ความรู้แก่นักเรียน เป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย และเป็น การนำสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า แต่ปัจจุบันวรรณกรรมท้องถิ่นของไทยมีมาก กรมวิชาการจึงได้เสนอแนะแนวทางในการเลือกวรรณกรรม และการนำวรรณกรรมท้องถิ่น มาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน ได้มีผู้วิจัยทำการวิจัยทักษะ การอ่านและการเขียน โดยใช้ สื่อที่เกี่ยวกับ วรรณกรรมท้องถิ่น เช่น ใช้นิทานพื้นเมือง

เพลงกล่อมเด็ก เพลงกล่อมเด็กประยุกต์ หรือการสร้างชุดการสอนวรรณกรรมท้องถิ่น สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นแต่ส่วนมากจะเป็นการวิจัยในระดับมัธยมศึกษา ส่วนในระดับประถมศึกษายังมีน้อย ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดว่า ควรปรับการใช้สื่อเพื่อสร้างความสนใจให้นักเรียนได้สนใจการเรียนมากขึ้น จากการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี พบว่า มีวรรณกรรมหลายประเภทที่น่าสนใจและเหมาะสมกับนักเรียนที่จะใช้ฝึกอ่าน ฝึกเขียน จึงได้นำวรรณกรรมท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อในการพัฒนาการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี ซึ่งจะได้นำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการอ่านและการเขียนของนักเรียนในระดับชั้นเรียนอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

- 2.1 ศึกษาผลการพัฒนาการอ่านและการเขียนระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอทุ่งยางแดง
- 2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นสื่อ
- 2.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นสื่อ
- 2.4 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการอ่านกับการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐาน ดังนี้

- 3.1 ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นสื่อสูงกว่าก่อนเรียน
- 3.2 ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นสื่อ สูงกว่าก่อนเรียน
- 3.3 ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและการเขียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 ในอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี จำนวน 12 โรงเรียน จำนวน 290 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านแลแวง อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 28 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ระบุตัวแปรที่ต้องศึกษา ดังนี้

4.3.1 **ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ** ได้แก่ วิธีสอนอ่านและเขียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นจังหวัดปัตตานีเป็นสื่อ

4.3.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นจังหวัดปัตตานีเป็นสื่อ

4.4 วรรณกรรมท้องถิ่น

วรรณกรรมท้องถิ่นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยวรรณกรรมท้องถิ่นของจังหวัดปัตตานีซึ่งกรมศิลปากร (2542: 82) ได้แบ่งไว้ 2 ประเภท คือ วรรณกรรมมุขปาฐะและวรรณกรรมลายลักษณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นของจังหวัดปัตตานีทั้งหมดแล้วได้นำมาปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อจำแนกกลุ่มสำหรับการวิจัย เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

4.4.1 กลุ่มที่ 1 กลุ่มเพลงพื้นบ้าน ประกอบด้วย เพลงพื้นบ้าน และการละเล่นพื้นบ้าน

4.4.2 กลุ่มที่ 2 นิทานพื้นบ้าน ประกอบด้วย นิทานของไทยพุทธและไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานี

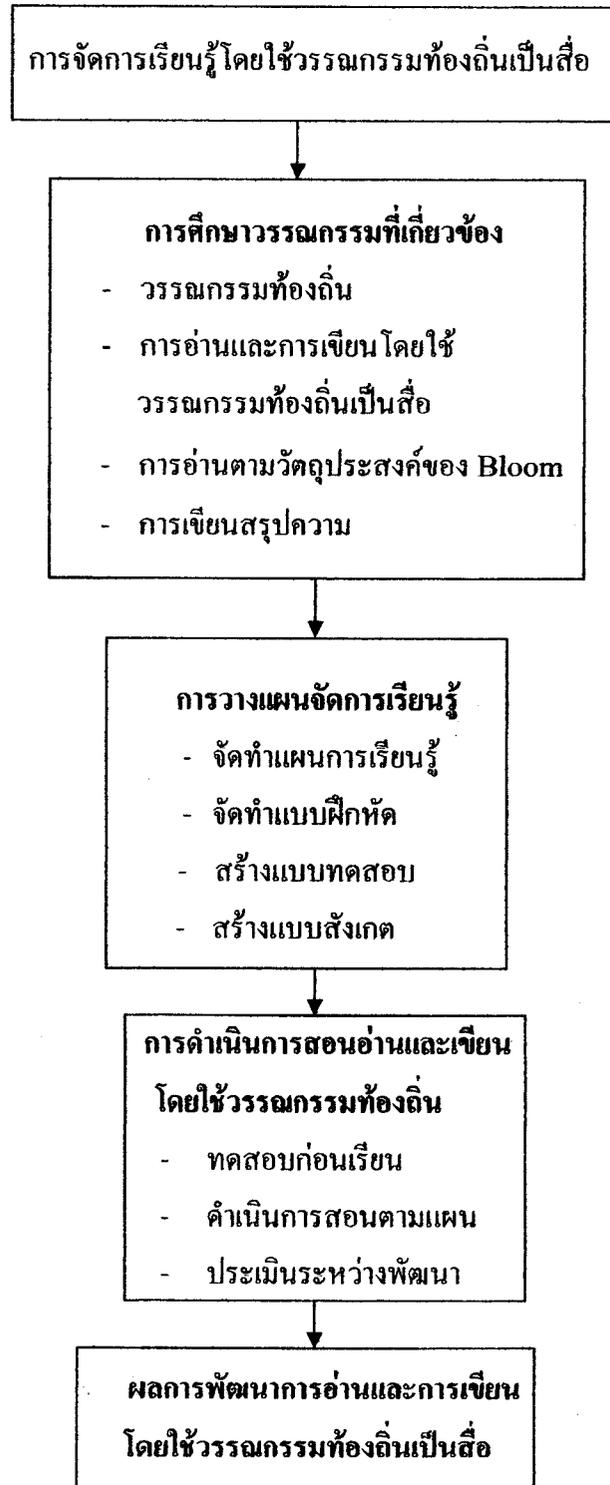
4.4.3 กลุ่มที่ 3 ตำนาน ประกอบด้วย ตำนาน กุฎีเบ็ดเสร็จ และวรรณกรรมคำสอน

4.4.4 กลุ่มที่ 4 ปริศนาคำทายและสำนวนไทย ประกอบด้วย ปริศนาคำทายเกี่ยวกับสัตว์ พืช อาชีพ และสำนวนไทยเกี่ยวกับการปฏิบัติตน

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลการอ่านจับใจความ การเขียนสรุปความและ การเขียนอธิบายความหมาย โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นสื่อพัฒนาการอ่านและเขียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยนำวรรณกรรม ท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและการเขียนของ นักเรียนสูงขึ้น ซึ่งกรอบแนวคิดการวิจัยแสดงได้ ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดในการวิจัย เรื่อง การใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นสื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ใช้นิยามศัพท์ในขอบเขตและความหมาย ดังนี้

6.1 **วรรณกรรมท้องถิ่น** หมายถึง เนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี จำนวน 2 ประเภท คือ วรรณกรรมมุขปาฐะ และวรรณกรรมลายลักษณ์ โดยการจำแนกของ กรมศิลปากร (2542: 82) ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมทั้งหมดแล้วนำไปปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อ จัดกลุ่มนำมาใช้ในการวิจัย เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเพลงพื้นบ้าน 2) กลุ่มนิทานพื้นบ้าน 3) กลุ่มตำนาน 4) กลุ่มปริศนาคำทายและสำนวนไทย

6.2 **การอ่าน** หมายถึง การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น แล้วสามารถตอบคำถาม แยกแยะข้อเท็จจริง จากเนื้อเรื่องที่อ่านโดยวิเคราะห์เชิงเหตุผล

6.3 **การเขียน** หมายถึง การเขียนสรุปความจากเนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นที่อ่าน ในกลุ่มเพลงพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้าน และตำนาน จำนวน 1-2 ประโยค และการเขียนอธิบาย ความหมาย ปริศนาคำทาย/สำนวนไทยที่อ่าน จำนวน 1-2 ประโยค

6.4 **ผลการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนระหว่างเรียน** หมายถึง ผลการประเมิน ด้านพุทธิพิสัยด้านการอ่านและการเขียน และผลการประเมินพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยและ จิตพิสัยด้านการอ่านและการเขียน โดยที่

6.4.1 **ผลการประเมินด้านพุทธิพิสัย** หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด การอ่านและการเขียนที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นจังหวัดปัตตานีเป็นสื่อ

6.4.2 **ผลการประเมินพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยในการอ่าน** ได้แก่ คะแนนที่ได้ จากการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกโดยการนั่งท่าสบาย ตัวตรง ไม่เอียงคอหรือส่ายหน้าตาม บรรทัด ไม่ทำปากขมูขมับหรือออกเสียงขณะอ่าน กวาดสายตาตลอดบรรทัดไม่มองย้อนกลับ ไม่ใช้นิ้วหรือสิ่งของใดๆชี้ตามตัวอักษร และมีสมาธิในการอ่าน

6.4.3 **ผลการประเมินพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยในการเขียน** ได้แก่ คะแนนที่ได้ จากการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกโดยการเขียนได้ถูกต้องตามอักขรวิธี การทำงานสะอาด เรียบร้อย และการเขียนเว้นวรรคตอนถูกต้อง

6.4.4 **ผลการประเมิน พฤติกรรมด้านจิตพิสัยในการอ่านและการเขียน** ได้แก่ คะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกโดยการร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การพูดตรงประเด็น และการใช้ภาษาที่สุภาพ

6.5 ผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียน หมายถึง คะแนนการอ่านและการเขียน ที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

6.6 วิธีการสอนอ่าน 3 วิธี ในงานวิจัยนี้ได้ใช้วิธีสอนอ่าน 3 วิธี ได้แก่ วิธีสอนอ่านโดยใช้เทคนิคคำถาม วิธีสอนอ่านแบบนิรนัย และวิธีสอนอ่านแบบอุปนัย

วิธีอ่านโดยใช้เทคนิคคำถาม หมายถึง การอ่านสารอย่างละเอียด แล้วตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของบลูม (Bloom) ซึ่งเป็นคำถามที่วัดความรู้- ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

วิธีอ่านแบบนิรนัย (Deductive Method) หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านคาดคะเนเหตุการณ์ไว้ล่วงหน้า หรือตั้งสมมติฐาน แล้วจึงอ่านสารเพื่อรวบรวมข้อมูลทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

วิธีอ่านแบบอุปนัย ((Inductive Method) หมายถึง การอ่านเพื่อรวบรวมข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้ แล้วค้นหาคำหรือกลุ่มคำสำคัญมาเชื่อมโยงเป็นแนวคิดของเรื่อง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

7.1 ครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอื่นๆ ในอำเภอทุ่งยางแดง ได้แบบฝึกหัดการอ่านและการเขียน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นสื่อ ที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการอ่านและการเขียน

7.2 แนวทางการสร้างเครื่องมือพัฒนาการอ่านและการเขียนโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นสื่อ เพื่อนำไปพัฒนาการอ่านและการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

7.3 ครูภาษาไทยนำแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนในระดับชั้นอื่นๆให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นที่เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน

7.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแลแวง อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนสูงขึ้น

7.5 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถใช้วรรณกรรมท้องถิ่นพัฒนาการอ่านและการเขียนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น